

ÇÖZÜMLER

1. Bu metinde çeviri yaparken kelimeleri anlamak, kelimelerin dünyasını işleyebilmek, anlatabilmek istenmiştir. Altı çizili söz grubuyla parçada geçen “tekrar tekrar okuruz” ifadesi ile de ilettikleri düşünce ve deneyimleri kavrayabilmek anlamına ulaşılmaktadır.

Cevap: B

2. Bu parçayla dünyanın bütün olaylarının, bütün insanların karşımıza gelişini ve bu gelişin vazgeçilmez duyguyu, bütün yönleriyle sunuşu anlatılmak istenmiştir. Bu nedenle birinci boşluğa “merak”, ikinci boşluğa “doyurmak” sözcüğü getirilmelidir.

Cevap: C

3. Bu parçada geçen “etkili söz söylemek” ifadesi ile “hitabet” sözcüğünü, “dürüst olmaktan ziyade” sözcüğü ile “amacı doğruluk değil” sözcüğünü, “başkalarını kendi düşüncesine çekme amacıyla olan insanların silahıdır.” sözcüğü ile “iknadır” sözcüğünü eşleştirebiliriz.

Cevap: A

4. I. cümlede Cevat Çapa'nın eserleri, Kaz Dağları'nı dolaşıp suyla bulaşmaya çalışan kekik kokulu bir rüzgâra benzetilmiştir. IV. cümlede dağ, rüzgâr, orman ve su kelimeleri belleğin kapılarını açan kavramlara benzetilmiştir. V. cümlede bahsedilen eser, suya benzetilmiştir.

Ancak II. ve III. cümlede benzetme yapılmamıştır.

Cevap: C

5. “Bir takım cihazlar yardımıyla” ifadesinde “birtakım” sözcüğü belgisiz anlamında kullanılan birleşik bir sözcük olduğu için bitişik yazılmalıdır.

Cevap: E

6. Bu parçada “Oxford sözlüğü, her yıl olduğu gibi bu yıl da yılın sözcüğünü açıkladı.” cümlesinden sonra yılın sözcüğü söylendiği için açıklama yapılmıştır. Açıklama ifadelerinden önce noktalı virgül (;) değil iki nokta (:) kullanılır.

Cevap: A

7. Ünsüz benzeşmesi - iyileştirirken (iyileş-dir), oluşturmaya (oluş-dur), uzaklaştırabilmek (uzaklaş-dır), kısıtlayabilmektir (kısıtlayabilmek-dir)

Ünsüz yumuşaması - vücudumuzu (vücut- u), amaç (amaç-a) , sürecine (süreç-i)

Ünlü daralması - başlıyor (başla-yor)

Ünlü düşmesi - Fikren (fikir)

Bu parçada ünsüz türemesine örnek yoktur.

Cevap: B

8. Edebiyat sahnesinde 1960'lı yılların başında çıkan Nichita Stanesco, / daha ilk zamanlarında / Romanya'daki edebiyat çevrelerinde / fırtınalar kopardı.

Kim Fırtınalar kopardı? Edebiyat sahnesinde 1960'lı yılların başında çıkan Nichita Stanesco (özne)

Ne zaman Fırtınalar kopardı? daha ilk zamanlarında (zarf tümleci)

Nerede Fırtınalar kopardı? Romanya'daki edebiyat çevrelerinde (dolaylı tümleş)

“Fırtınalar koparmak” deyim olduğu için bölünemez ve yargı bildirdiği için yüklemidir.

Cevap: B

9. I. sözcük yer-ler-i-n-i sırasıyla çoğul eki iyelik eki ve belirtme hâli eki almıştır. “Neyi” sorusuna cevap vermektedir.

II. sözcük -çık-dık-ım (çıktığım yol) sözcüğündeki -dık eki niteleme sıfatı yapmış sıfat - fiil görevindedir.

III. sözcük niteleme sıfatı görevinde kullanılmış ve buradaki -ecek eki sıfat-fiil görevinde kullanılmıştır. (Ölüyü bile diriltecek kadar tatlı esen meltem)-ecek

IV. sözcük -çek-miş-ti-m sözcüğü, çekimli eylem görevinde kullanılmış öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesidir.

V. sözcük sahil- e yönelme hâli eki almıştır “nereye?” sorusuna cevap veren -e eki vardır.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

10. I. sözcük – (gece) “ne zaman durursanız?” sorusuna cevap verdiği için zarftır.

II. sözcük (tarafı) “Vücudunuzun ateşe dönük tarafı” söz öbeğinin içerisinde bir isim tamlamasında tamlanan görevinde isimdir.

III. sözcük [(fazla) enerji] ismi nitelendirdiği için sıfattır.

IV. sözcük (daha fazla enerji verdiği için) kendinden önceki sözcükle ilgi kuran söz öbeği olduğu için edattır.

Bu parçadaki altı çizili sözcükler sırasıyla “zarf- isim- sıfat -edat” görevi ile kullanılmıştır.

Cevap: D

11. I. cümlede “Olabil-en” sözcüğü sıfat-fiildir.

II. cümlede “benze-y-en” sözcüğü sıfat - fiildir. “abartma-y-a” sözcüğü isim-fiildir.

III. cümlede “kına-makla” sözcüğü isim-fiildir.

IV. cümlede fiilimsi yoktur. “ortaya çık-ar” sözcüğündeki -ar eki geniş zaman ekidir.

V. cümlede “kökleş-miş”, “ol-duğunu” sözcükleri sıfat-fiildir.

Cevap: D

12. Bu parçada bir olay anlatıldığı için öykülemeye başvurulmuştur. “Pırıl pırıl ,çeke çeke,ışıl ışıl” sözcükleri ikilemelere örnektir. Anlatılan mekan niteleyici sözcüklerle zihinde canlandırıldığı için betimlemeden faydalanılmıştır. “Düne nazaran” sözcüğü de diğer günlerle o günün güneşli, pırıl pırıl bir gün olmasının karşılaştırıldığı görülmektedir.

Bu parçada insan dışı varlıklara insan özelliği verilmediği için kişileştirilmeden yararlanılmamıştır.

Cevap: C

13. I. cümlede kemerle ilgili genel bir bilgi verildikten sonra II. cümleden başlanarak diğer cümlelerde yeni bir akıllı kemerin piyasaya sürüldüğüne ve akıllı kemerlerin işlevine, kullanıcıya ulaşımının arttığına yer verildiği için yeni bir düşünce akışı ortaya çıkıyor.

Cevap: A

14. Bu parçada I. cümlede karbonmonoksit gazının zehirleme özelliğine sahip bir molekül olduğu söylendikten sonra III. cümlede söz edilen karbonmonoksit özelliğinin bulunduğumuz ortamda bir tehlike olduğu, bunu duyumlarımızla anlamamızın imkânsız olduğu söylenmesi gerekirken araya II. cümle girerek teknoloji ile karbonmonoksit dedektörü ismi verilen cihazlar gibi çözümler sunulduğu söylenmiş. O nedenle II. cümle düşüncenin akışını bozan bir cümle özelliği göstermiş. II. cümledeki teknoloji ,IV. cümlede devam ettiği için II ve III. cümle yer değiştirmelidir.

Cevap: B

15. Bu parçada I. cümleden başlanarak IV. cümleye kadar “Ağaçların yaprak dökmesi” hakkında bilgi verilmiştir. IV. cümleden itibaren ise yine yaprakların dökülmesi ile ilgili bilgi veriliyor gibi gösterilirken burada yaprağın dökülme sürecindeki bir bölgeden bahsedilmeye başlanmıştır. V ve VI. cümlede bu bölgenin özellikleri anlatılmaya devam edilmiştir. IV. cümleden itibaren yeni bir paragrafa başlanılmalıdır.

Cevap: C

16. Bu parçada cildimizin renginin değişmesini sağlayan güneş ışığının ultraviyole olduğu söylendikten sonra uzun süre bu ışınlarla maruz kalmanın ciddi rahatsızlıklara yol açacağı ifade edilerek devam edilmiş ve bu nedenle alınabilecek önlemlerden bahsedilmiştir. “Şapka ve gözlük takmak” örneği verilmiş hatta mümkünse güneşe çıkılmamalıdır, denmiştir. Paragrafta boş bırakılan yerden sonra da “Bu nedenle” diye bir açıklama cümlesi vardır. “Gölgede kalmak çare değildir.” denmiştir. Bu düşünce akışına bağlı kalınarak boşluğa “Oysa korunulması istenen ultraviyole ışınları cisimlerden de yansıyabilmektedir.” cümlesi getirilmelidir çünkü boşluktan sonraki açıklama direkt kaynaktan, ışın almadan da insana ulaşabileceğini örneklendirmiştir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

17. Bu parçada yapay zekâyâ sahip robotların dünyayı ele geçirdiği filmlerinin gerçeğe dönüşebileceğinden endişelenenlerin sayısının hızla arttığı, böyle düşünenlerin haksız olmadığı, insana özgü düşünce sisteminden ve vicdandan yoksun otomasyona dayalı bir sistemin günün birinde kendi varlığını sürdürmeye öncelik olarak belirleyeceği bir ihtimal olduğu, bu yöndeki olası bir gelişmeyi engellemek için dünya teknoloji devlerinin yapay zekâ gelişiminin etik değerlere uygunluğunu sağlamak üzere yapay zekâ ortaklığı adını verdikleri bir birliği hayata geçirdikleri dile getirilmiştir. Ayrıca yapay zekâ alanında faaliyet gösteren pek çok şirketin bu alanda çalışan bilim insanlarının yardımıyla yapay zekânın eşitlik, şeffaflık, uyumluluk gibi niteliklerini kontrol altına tutulmasının hedeflendiği dile getirilmiştir.

Bu düşünce akışına göre bu parçadan hareketle insanlar arasında yapay zekâyla ve yapay zekânın uygulamaları ile ilgili bazı kaygıların bulunduğu ulaşılabilir.

Cevap: D

18. Bu parçada “Elle yazı yazmak bilişsel ve motor becerilerini birlikte kullandığı bir eylem olduğundan elle not tutan öğrencilerin öğrendiklerini yorumlamada daha başarılı olduğu gözleniyor.” cümlesi ile farklı becerilerin birlikte kullanılmasının gerektirdiğine ulaşılabilir.

“Bu da öğrencilerin daha uzun süre ve daha yoğun bir şekilde düşündüklerine odaklanabilmesini sağlıyor.” cümlesinden yola çıkılarak elle yazmanın anlamı ve kavrama süreçleri üzerindeki etkisine değinildiği söylenebilir. Parçada “Düşündüklerine odaklanabilmesini sağlıyor.”, “Çocukların dil gelişimini ve okuma becerileri üzerinde etkili olduğu bilinmektedir.” ifadeleriyle öğrenme ve dil becerilerini geliştirdiği anlamını çıkartıyor. Bu parçada geçen “Klavye ile yazandan farklı olarak elle yazan kişi harfleri okunabilir şekilde yazabilmek için daha fazla dikkat gösteriyor.” cümlesiyle dikkatli yoğunlaştırma süresini artırdığına ulaşılabilir.

Ancak bu parçada elle yazmakla ilgili belleğin kapasitesi üzerindeki olumlu bir etkisinden söz edilmemektedir.

Cevap: B

19. Bu parçada yer alan “Ana vatani Güney Amerika Kıtası’ndaki Paraguay ve Brezilya olan Stevia papatyağiller familyasından uzun ömürlü bir bitki” cümlesi bize yetiştiği coğrafya ve ait olduğu toplulukla ilgili bilgi vermektedir.

“Şeker otu ve tatlı ot olarak da anılan stevyada En az on farklı bileşen var.” cümlesi ile farklı adlandırmalarına ve yapısına ulaşılabilir.

“Mutfak şekerinden %40 daha tatlı olan kurutulmuş Stevya yaprakları” ifadesi ile de mutfak şekerinden farklı özellik taşıdığına ulaşılabilir.

“Bununla beraber şekerin aksine çocuklarda tatlı bağımlılığı yapmaması, toksin içermemesi ve diş çürüğüne sebep olmaması” ifadeleri ile de sağlık üzerindeki olumlu etkilerine ulaşılabilir.

Bu parçada Stevia bitkisinin kullanım aşamasından hazır hâle gelme sürecinden söz edilmemiştir.

Cevap: D

20. Bu parçada geçen “Dolayısıyla dilimize Zembilli Ali Efendi ile giren gökten zembille inmek deyimi gökten zembille inmiş Ali Efendi fetvası gibi değerli ve değişmez olanı anlatmak için kullanılıyor. Oysa....” şeklinde devam eden cümleden anlaşıldığı gibi bir deyim kendi anlam dünyasına uygun kullanılmayışından yakınılmaktadır.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

21. Bu parçada geçen “Bu sayede her yıl yüzlerce doğa ve tarih meraklısını ağırlıyor.” ve “Bu güzel yer bugün sular altında kalmış ağaçları, yarısı su içindeki evleri, göl kenarındaki dizili renk renk kayıkları da harika gün batımı ile anılıyor.” cümlesiyle ilgi duyulan bir yer olduğuna ulaşıyor.

“Dolayısıyla yeni yerleşim olanağı bulunmadığından her geçen yıl nüfus kaybediyor.” cümlesi nüfusunda neden azalma olduğunu açıklıyor.

“Bu adalar, çukur alanların sular altında kalması ve yükseltilerin ada olarak belirmesi ile ortaya çıkmıştır.” cümlesi ile adaların nasıl oluştuğuna ulaşıyor.

“Tarihî kaynaklara göre Gölyazı’da yerleşik hayat Roma Dönemi’ne dayanır.” cümlesi ile eski bir yerleşim yeri olduğuna ulaşıyor.

Bu parçada Gölyazı’nın ilgi duyulan bir yer olduğu söyleniyor. Ancak geçiminin turizm ile sağlandığı söylenmemiştir.

Cevap: A

22. Altı çizili söz grubundaki “acısı hakkında” sözcük grubu ile “yaşadığı sıkıntıları” ifadesini eşleştirebileceğimiz gibi “yeryüzünün hatıra defterine kısacık bir not düşmüş veya binlerce sayfa süren romanlar yazıp gitmiş” ifadesi ile de “yazdıklarıyla başkalarının sesini duyurmak” anlamlarını eşleştirebiliriz.

Cevap: A

23. Bu parçada okumaktan bahsedilirken aynı zamanda kendi acımızı büyük zannedip başka acıları okuduğumuzda herkesi bağlayan düğümler olduğunun anlaşılmasından bahsedilmektedir. Parçada geçen “Oysa başkalarının acılarını okuduğumuz zaman görürüz ki ruhumuza eziyet eden şeyler, aslında bizi başkalarının acısı hakkında yeryüzünün hatıra defterine kısacık bir not düşmüş veya binlerce sayfa süren romanlar yazıp gitmiş herkese bağlayan düğümlerdir.” bu düşüncüyü doğrulamaktadır.

O nedenle bu parçada anlatılmak istenen, acıların benzerliği ve onları paylaşmanın insanları birbirine bağlamasıdır.

Cevap: D

24. Bu parçada geçen “Hem artık bilginin yaş gözettğini de anlıyorum. Elli yaşından önce ulaşamayacak bilgiye otuzunda sahip olmanın mümkün olmadığını düşünüyorum.” cümlesiyle bilginin zamana bağlı olarak değişebildiğini fark etmiştir.

“Farklı kaynaklardan ulaştım bilgileri yazıyorum, yazdıklarımı tekrar okuyorum, analiz ediyor ve daha önce okuduklarım ile sentezliyorum.” cümlesinden zihinsel süreçlerin bilgi edinmedeki rolüne ulaşabiliriz.

“Yani her yeni bilgiye yaşamımda, toplumda, doğada karşılıklar ve örnekler arıyorum.” cümlesi ile yazarın öğrendiklerini gerçek dünya ile karşılaştırmaya başladığına ulaşabiliriz.

“Eskiden bilmem gereken her şey bir yük gibi geldi bana.”, “Şimdi ise anlamak için acele etmiyorum, tadını çıkarıyorum.” cümlelerinden yazarın bilgiye olan bakış açısının zaman içinde değişime uğradığına ulaşabiliriz.

Ancak bu parçada yazarın öğrendiklerini başkalarına aktarması ile ilgili ve bununla ilgili bir çaba harcadığı bilgisi yoktur.

Cevap: B

25. “Okuduğum her şeyi daha önce okuduklarımın aynasından izliyorum.” Cümlesinde özellikle “ayna”nın mecaz anlamı bizi, doğru şikka ulaştıracaktır. Yazar daha önce okudukları yani başka kitaplardan elde ettiği bilgileri kullanıyor yani ayna gibi yansıtıyor.

Cevap: A

26. Bu parçada bilginin kökeni ile ilgili düşüncelere yer verilmemiştir. O nedenle bilgiyi anlamanın başlıca yolu kökendir diye bir karşılaştırma da bulmamız mümkün değildir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

27.

	Usta	Tür
1	✓ Yalçın	Hikâye
2	Selami	Roman
3	Yalçın	Roman *
4	Selami	Hikâye
5	Selami / Yalçın	Roman
6	Yalçın / Selami	Roman *
7	✓ Yalçın	Hikâye / Roman

Tabloya göre 7. sırada hazırlanan eser hikâye olabilir.

Cevap: C

28. 27. soruda hazırlanan tabloya göre 5. ve 6. sıradaki eserleri Yalçın Usta hazırlamış olabilir.

Cevap: E

29. Selami Usta, iki roman hazırlamıştır.

Cevap: D

30. 1. ve 7. sıradaki eserler hikâye olursa 2. ve 7. sıradaki eserler de hikâye olur.

Cevap: E

$$31. \frac{x}{10} \cdot \frac{40}{x} = 4$$

Cevap: B

$$32. \frac{8-9}{4} = \frac{-1}{4}$$

Cevap: A

$$33. \frac{11+7}{9\sqrt{3}-3\sqrt{3}} = \frac{18}{6\sqrt{3}} = \sqrt{3}$$

Cevap: C

$$34. \begin{array}{r} 9 \\ +1 \\ \text{C A 1} \\ + 768 \\ \hline \text{A B A} \\ 9 5 9 \end{array}$$

$$c + 8 = 9$$

$$\boxed{C=1}$$

$$\boxed{A=9}$$

$$\boxed{B=5}$$

$$A + B + C = 1 + 9 + 5 = 15$$

Cevap: A

$$35. \frac{90}{8} \cdot \left(\frac{10}{2} - \frac{25}{9} \right) \\ \frac{45}{4} \cdot \frac{20}{9} = 5 \cdot 5 \\ = 25$$

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

36. $3^{-x} = 3^4 \cdot 3^{2x}$

$$-x = 4 + 2x$$

$$-3x = 4$$

$$x = \frac{-4}{3}$$

Cevap: B

40. $\left(\frac{a}{2}\right)^2 = \left(\frac{a}{3}\right)^3$

$$\frac{a^2}{4} = \frac{a^3}{27}$$

$$4a = 27$$

$$a = \frac{27}{4}$$

Cevap: E

37. $\frac{(\sqrt{x}-1) \cdot (\sqrt{x}+1)}{\sqrt{x}+1} = \frac{x}{\sqrt{x}-1}$

$$x - 2\sqrt{x} + 1 = x$$

$$2\sqrt{x} = 1$$

$$x = \frac{1}{4}$$

Cevap: C

41. $x > 5$ için $|2x - 22| = 10$

$$2x - 22 = 10$$

$$x = 16$$

$$5 < x < 11 \rightarrow -2x + 22 = 10$$

$$-2x = -12$$

$$x = 6$$

$$16 + 6 = 22$$

Cevap: D

38. $2 \cdot a + b \Rightarrow \zeta + b = \zeta \Rightarrow b = \text{çift}$

$$3 \cdot b + c \Rightarrow \zeta + c = \zeta \Rightarrow c = \text{çift}$$

$$\text{I. } a + c = ?$$

$$\text{II. } a \cdot b \cdot c = \text{çift}$$

$$\text{III. } 2 \cdot a + b - c = \zeta + \zeta - \zeta = \text{çift}$$

$$\text{II ve III}$$

Cevap: E

39. $A = \{b, c, d, e\}$

$$B \cap C = \{b, d, f\} \rightarrow b, d, f \text{ kesin var.}$$

$$A \cup C = \{a, b, c, d, e, f, g\} \rightarrow a, f, g \text{ kesin var.}$$

$$C = \{a, f, g, b, d\}$$

Cevap: C

42. $\frac{x^2(y-1) - y(y-1)}{x(y-1) + y-1} \cdot \frac{(x-1) \cdot (x+1)}{x^2 - y}$

$$\frac{x^2 - y}{x+1} \cdot \frac{(x-1) \cdot (x+1)}{x^2 - y}$$

$$= x - 1$$

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

43.

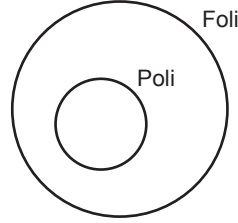
$$\begin{array}{r} 8 \ 9 \\ 4 \ A \ B \\ + \ 4 \ 0 \ 5 \\ \hline A \ B \ 4 \\ 8 \ 9 \end{array}$$

$$B = 9$$

$$A + B = 8 + 9 = 17$$

Cevap: E

47.

Polilerin hepsi foli olduğundan foli olmayan poli yoktur.

Cevap: E

44. 1 TL50 kr25 kr

x

x

x

$$100x + 50x + 25x = 2800$$

$$175x = 2800$$

$$x = 16$$

Cevap: A

$$48. \frac{1}{12} + \frac{1}{\frac{6}{(2)}} = \frac{1}{x}$$

$$\frac{3}{12} = \frac{1}{x}$$

$$3x = 12$$

$$x = 4$$

Cevap: A

45.

KMS

$$x + 25$$

$$2x + 25$$

$$x$$

$$\frac{3x + 50}{4} = x \Rightarrow x = 50$$

$$4x + 5 = 4 \cdot 50 + 50 = 250$$

Cevap: E

$$46. |AB| = 80 \cdot t = 120 \cdot (t - 3)$$

$$2t = 3t - 9$$

$$t = 9$$

$$|AB| = 80 \cdot 9 = 720$$

Cevap: D

$$49. A = \{x, x + 1, x + 2, x + 3, x + 4\}$$

$$B = \{x + 1, x + 2, x + 3\}$$

$$B = \{x, x + 2, x + 3\}$$

$$x \cdot (x + 4) = 96 \quad \vee \quad (x + 1) \cdot (x + 3) = 96$$

$$\boxed{x = 8}$$

$$x \notin Z$$

$$x \cdot (x + 3) = 8 \cdot 11 = 88$$

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

50. Kardes Selin Anne
 x $x + 5$ $x + 33$
 $3x + 38 = 65$
 $3x = 27$
 $x = 9$
 $9 + 5 = 14$

Cevap: B

51. $3/ 4x + 5y = 80$
 $-4/ 3x + 3y = 57$
 $+ 15y - 12y = 240 - 228$
 $3y = 12$
 $y = 4$
 $3 \cdot 4 = 12$

Cevap: D

52. $\frac{A'}{P} = 1 - \frac{7}{9} \cdot \frac{3}{7}$
 $1 - \frac{1}{3} = \frac{2}{3}$

Cevap: B

53.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	3	5	2	4	1	3	5	2	4

$2 + 4 = 6$

Cevap: D

54.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	1	4	2	5	3	1	5	2	4
1	3	5	2	5	3	1	4	2	4

$3 + 1 = 4$ olur.

Cevap: A

55.

	2016	2017
1. sınıf	8x	8x + a
2. sınıf	4x	4x + a
3. sınıf	5x	5x + a
4. sınıf	7x	7x + a

$24x + 4a = 300$

$-4/ 8x + a = 95$

$-8x = -80$

$x = 10$

$24 \cdot 10 = 240$

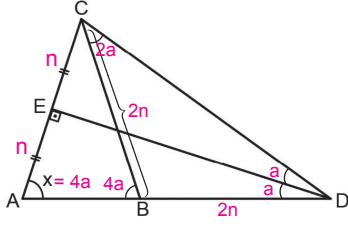
Cevap: C

56. $7x - 4x = 36$
 $3x = 36$
 $x = 12$
 $5x \rightarrow 5 \cdot 12 = 60$

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

57.

$$4a + 4a + 2a = 180^\circ$$

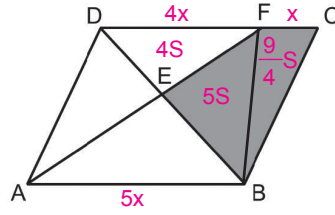
$$100a = 180^\circ$$

$$a = 18$$

$$x = 4 \cdot 18 = 72^\circ$$

Cevap: E

59.

$$5S + \frac{9S}{4} = 58 \Rightarrow 29 \cdot S = 58 \cdot 4$$

$$S = 8$$

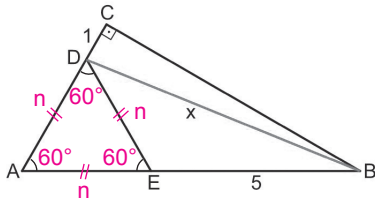
$$\text{Alan} = (4 \cdot 8 + 58) \cdot 2$$

$$= (32 + 58) \cdot 2 = 180 \text{ br}^2 \text{ olur.}$$

Cevap: D

58.

$$2(n+1) = n+5$$

$$n+5 = 2n+2$$

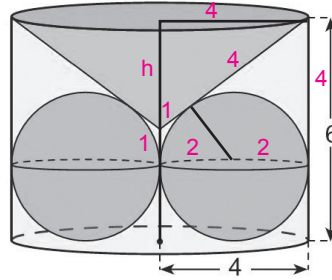
$$n = 3$$

$$x^2 = (4\sqrt{3})^2 + 1^2$$

$$x = \sqrt{49} = 7$$

Cevap: B

60.

$$h+1=4$$

$$h=3$$

$$\text{Hacim} = \frac{1}{3} \cdot \pi \cdot 16 \cdot 3 = 16\pi \text{ br}^3 \text{ olur.}$$

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

1. İslamiyet öncesi Türk toplum yapısı en küçük birimden en büyüğe doğru;

- Oguş (Aile)
- Urug (Aileler birliği / Sülale)
- Boy (Kabile)
- Budun (Millet)

İl / El (Devlet) şeklinde sıralanır. Toy ise toplumun toplumsal bir katmanı veya unsuru değil; devlet ve toplum meselelerinin görüşülüp karara bağlandığı meclistir (kurultay).

Cevap: D

2. Metinde Bizans İmparatoru Romanos Diogenes'in esir düştükten sonra Sultan Alparslan'a yıllık 360.000 dinar vergi vermeyi ve gerektiğinde askerî yardımda bulunmayı kabul ettiği belirtilmiştir. Bu durum, mağlup olan imparatorun galip gelen Selçuklu Hükümdarı Alparslan'ın şartlarını ve isteklerini kabul ettiğini, yani onun isteklerine boyun eğdiğini gösterir.

Cevap: E

3. Türkiye Selçuklu Devleti ticareti geliştirmek için liman kentlerini (Alanya, Sinop, Suğdak) fethetmiş, tüccarların konaklaması için kervansaraylar inşa etmiş, yolları ıslah etmiş ve tüccarların güvenliği için eşkıyalığa karşı önlemler ile ilk kez devlet sigortacılığı uygulamasını başlatmıştır. Ayrıca ticareti canlandırmak için gümrük vergilerini düşürmüşlerdir; gümrük vergilerini artırmak ticareti olumsuz etkileyeceğinden yapılan çalışmalar arasında yer almaz.

Cevap: D

4. Karesioğulları Beyliği'nin alınması, Akkoyunlular ile yapılan Otlukbeli Savaşı, İzmit'in fethi ve Bizans ile yapılan Maltepe (Pelekanon) Savaşı doğrudan Anadolu'da hakimiyet sağlama ve Türk siyasi birliğini kurma/genişletme amacına yöneliktir. Gelibolu'da bulunan Çimpe Kalesi'nin alınması ise Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye (Balkanlar'a) geçişini sağlayan ilk askerî üs edinme faaliyetidir; Anadolu hâkimiyetiyle ilgili değildir.

Cevap: C

5. Osmanlı Beyliği'nin XIV. yüzyılda (Kuruluş Dönemi'nde) hızlı bir şekilde güç kazanmasında; istimâlet (hoşgörü) politikası kapsamında bazı Bizans tekfurlarıyla dostluk ilişkilerinin kurulması, Moğol baskısından kaçan Türkmen kitlenin iç kesimlerden uçlara doğru göç ederek nüfusu artırması, Bizans karşısında elde edilen askerî başarılar ve Gaziyân-ı Rum, Ahiyân-ı Rum gibi zümrelerin desteğinin alınması doğrudan etkili olmuştur. Çeldirici seçenekte verilen devşirme kökenlilerin üst makamlara getirilmesi uygulaması ise kurumsallaşma ve devletleşme sürecinin ilerlediği, özellikle XV. yüzyıldan itibaren (Fatih Sultan Mehmet Dönemi ve sonrası) devlet kademelerinde belirginleşen bir sistemdir; XIV. yüzyıldaki ilk güçlenme aşamasıyla doğrudan ilgili değildir.

Cevap: E

6. Osmanlı Klasik Dönemi'nde Enderun Mektebi; çoğunlukla devşirme kökenli öğrencilerin saray bünyesinde eğitilerek askerî ve idari üst düzey yönetici (seyfiye sınıfı) olarak yetiştirildiği kurumdur. Seyfiye sınıfının idari ve askerî alandaki en yüksek makamı ise Veziriazamlık (Sadrazamlık) makamıdır. Çeldirici şıklarda yer alan Nişancı, Kazasker, Şeyhülislam ve Defterdar gibi görevliler İlimiye ve Kalemîye sınıflarına mensup olup bu makamlara gelebilmek için Enderun değil, medrese eğitimi almak veya kalemîye bürokrasisi içerisinde yetişmek gerekmektedir.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

7. 1402 Ankara Savaşı'nda Yıldırım Bayezid'in Timur'a mağlup olmasıyla başlayan ve şehzadeler arasındaki taht kavgalarıyla 11 yıl süren siyasi fetret dönemi, 1413 yılında kardeşlerini bertaraf ederek devlette birliği yeniden sağlayan Çelebi Mehmet (I. Bayezid) tarafından sona erdirilmiştir. Bu başarısından ve devleti yıkılmanın eşiğinden kurtarmasından dolayı Çelebi Mehmet, Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu olarak da kabul edilir; seçeneklerdeki diğer padişahlar ise bu tarihsel kesitin öncesinde veya çok sonrasında hüküm sürmüşlerdir.

Cevap: B

8. Klasik Dönem Osmanlı yargı sisteminde bağımsızlığın korunması amacıyla kadılar, eyalet yöneticisi olan beylerbeyi tarafından değil, doğrudan merkezdeki Kazasker tarafından atanır ve denetlenirdi. Yargı sürecinin şeffaflığı ve güvenilirliği açısından hükümlerin tanıklıklara ve belgelere dayandırılması, tüm mahkeme kararlarının şer'iyye sicillerine tutanak olarak kaydedilmesi, kadı kararlarına itiraz durumunda Divan-ı Hümayun'un en üst mahkeme (temyiz) işlevi görmesi ve gayrimüslimlerin kendi aralarındaki hukuki uyuşmazlıklarda dilerlerse kadı mahkemelerine başvurabilmeleri Osmanlı yargı sisteminin temel niteliklerindendir.

Cevap: A

9. XVII. yüzyıl (17. yüzyıl) Osmanlı ıslahatları; devlet düzenindeki bozulmaları eski kurumları yeniden canlandırarak çözmeyi hedefleyen, kişilere bağlı kalan, duraklamanın temel nedenlerine inemediği için yüzeysel ve geçici çözümler sunan hamlelerdir. Bu dönemdeki yeniliklerde Avrupa'daki gelişmeler örnek alınmamış, Batı'nın üstünlüğü kabul edilmemiştir; yeniliklerin Avrupa tarzında ve kurumlar düzeyinde yapılması fikri ancak XVIII. yüzyıldan (Lale Devri ve sonrası) itibaren Osmanlı devlet politikasına girmiştir.

Cevap: D

10. Osmanlı Devleti'nin III. Selim Dönemi'nde Fransa'nın Mısır'ı işgaliyle uygulamaya başladığı denge politikası; büyük Avrupa devletleri arasındaki çıkar çatışmalarından yararlanarak varlığını ve toprak bütünlüğünü koruma stratejisidir. Mısır'ın işgalinde İngiltere ve Rusya'nın desteğinin alınması, Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı'nda Hünkâr İskelesi ve Balta Limanı antlaşmalarıyla Rusya ile İngiltere'ye yakınlaşılması, 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sonrası Berlin Kongresi'nde İngiltere'nin yanına çekilmesi ve Kırım Savaşı'nda Batılı devletlerle ittifak yapılması dış siyasetteki denge politikasının somut örnekleridir. Çeldirici seçenekte verilen Kabakçı Mustafa İsyanı ise III. Selim'in tahttan indirilmesi ve Nizam-ı Cedid yeniliklerinin sona ermesiyle sonuçlanan tamamen iç siyasi ve askerî nitelikli bir isyandır; devletin dış politikada uyguladığı denge stratejisiyle bir ilgisi yoktur.

Cevap: C

11. Osmanlı Devleti'nde anayasal düzene geçişin simgesi olan ve Türk tarihinin ilk yazılı anayasası kabul edilen 1876 tarihli Kanunuesasi, yasama yetkisini çift meclisli bir yapı olan Genel Meclise (Meclis-i Umumi) devretmiştir; bu meclis de üyeleri padişah tarafından atanan Âyan Meclisi ile halk tarafından seçilen Mebusan Meclisinden oluşmaktadır. Çeldiriciler incelendiğinde; Sened-i İttifak padişahın yetkilerini ayanlar karşısında ilk kez sınırlandıran bir belge, Tanzimat ve Islahat fermanları hukuk devleti ilkeleri ile hak ve özgürlükleri genişleten metinler, Mecelle ise Ahmet Cevdet Paşa başkanlığında hazırlanan borçlar, eşya ve yargılamaya hukukunu kapsayan medeni kanun niteliğindeki düzenlemedir.

Cevap: D

ÇÖZÜMLER

12. Verilen metinde Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde Osmanlılık fikri doğrultusunda tüm dinî ve etnik unsurların vatandaşlık bağıyla birleştirilmek istendiği ve bazı hakların anayasal güvenceye alındığı ancak istenen sonucun elde edilemediği belirtilmiştir. Metinde yer alan “hak ve özgürlükler anayasa ile güvence altına alınmış” ifadesi doğrudan II. yargı olan anayasal sisteme geçildiğini doğrular. Ancak Osmanlılık düşüncesi eşit vatandaşlık anlayışına dayandığından Müslüman kimliğinin üstün tutulduğu (I. yargı) söylenemeyeceği gibi, istenen sonucun elde edilememiş olması da gayrimüslimlerin ayrı-lıkçı faaliyetlerinin ve milliyetçilik isyanlarının önlenemediğini (III. yargı) gösterir; dolayısıyla yalnız II. öncüle ulaşılabilir.

Cevap: B

14. Mondros Mütarekesi sonrasında ortaya çıkan Kuva-yı Milliye ruhu; Osmanlı ordularının terhis edilmesiyle doğan güvenlik boşluğunu doldurmuş, düzenli ordu kurulana kadar işgalci güçlerin Anadolu'daki ilerleyişini yavaşlatmış, halkın işgallere karşı direniş azmini canlandırmış ve TBMM'ye karşı çıkarılan bazı iç isyanların bastırılmasında aktif rol oynamıştır. Çeldirici seçenekte verilen Tekalif-i Milliye Emirlerinin yayımlanması ise Kütahya-Eskişehir Muharebeleri sonrasında ordunun lojistik ve maddi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Doğrudan TBMM Başkanı ve Başkomutan sıfatıyla Mustafa Kemal Paşa tarafından çıkarılan devlet emirleridir; Kuva-yı Milliye birliklerinin gerçekleştirdiği veya yayımladığı bir uygulama değildir.

Cevap: C

13. I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı ordusunun Halil (Kut) Paşa komutasında İngiliz birliklerini kuşatarak General Townshend dâhil olmak üzere büyük bir İngiliz kuvvetini esir aldığı tarihi Kut'ul Amare Zaferi, Irak Cephesi'nde kazanılmıştır. Çeldirici seçeneklerde yer alan Kafkasya Ruslara karşı açılan taarruz cephesi, Suriye İngilizlere karşı kanal harekâtının gerçekleştiği ve savunmaya çekilinen bölge, Çanakkale Müttefik donanmasına karşı zafer kazanılan savunma hattı, Galiçya ise Osmanlı Devleti'nin müttefiklerine yardım amacıyla açılan ve ülke sınırları dışında bulunan cephesidir.

Cevap: A

15. Amasya Görüşmeleri'nde Temsil Heyeti, İtilaf Devletleri'nin baskısı ve denetimi altında bulunan İstanbul Hükümeti'nin millî menfaatlere aykırı, bağımsızlığı zedeleyici kararlar alabileceğinden endişe etmiştir. Bu endişeyi gidermek amacıyla görüşme protokollerine “İstanbul Hükümetinin, Heyet-i Temsiliye'nin bilgisi dışında herhangi bir barış antlaşması imzalamaması” maddesi ekletilerek Osmanlı yönetiminin tek başına hareket etmesi engellenmek istenmiştir. Çeldirici seçeneklerde yer alan Türk vatandaşının bütünlüğü, asayişin sağlanması, Mebusan Meclisi seçimlerinin serbestçe yapılması ve Heyet-i Temsiliye'nin hukuken tanınması gibi maddeler genel bağımsızlık ilkeleri ve Heyet-i Temsiliye'nin meşruiyeti ile ilgili kararlardır; İstanbul Hükümeti'nin işgalci devletlerin tesiri altında yanlış bir barış kararı almasını doğrudan kısıtlayan madde E seçeneğinde verilmiştir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

16. TBMM Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey'in, İtilaf Devletleri temsilcileriyle ikili ekonomik ve siyasi antlaşmalar imzaladığı diplomasi hamlesi Londra Konferansı (1921) sırasında gerçekleşmiştir. Bu konferansta Bekir Sami Bey, İtalya Dışişleri Bakanı Kont Sforza ile Antalya, Burdur, Muğla ve Aydın çevresinde İtalyanlara ekonomik ayrıcalıklar tanıyan anlaşmayı imzalamış; ancak bu sözleşmeler Misakımillî ilkelerine ve tam bağımsızlığa aykırı bulunduğu için TBMM tarafından reddedilmiştir. Çeldirici şıklardaki Paris Barış Konferansı I. Dünya Savaşı sonrasındaki mütareke şartlarını düzenlemiş, San Remo Konferansı Sevr Antlaşması'nın taslağını hazırlamış, Berlin ve Viyana kongreleri ise çok daha eski tarihlerde Osmanlı diplomasisini ilgilendiren Avrupa zirveleri olmuştur.

Cevap: C

18. Sakarya Zaferi'nin ardından 13 Ekim 1921 tarihinde TBMM Hükümeti ile Sovyet nüfuzundaki Kafkas Cumhuriyetleri (Ermenistan, Gürcistan, Azerbaycan) arasında imzalanan Kars Antlaşması; Türkiye'nin doğu sınırına kesin olarak son şeklini vermiş, 1921 Moskova Antlaşması ile belirlenen sınır esaslarını teyit etmiş ve Batum'un Gürcistan'a bırakılıp Ardahan'ın Türkiye'de kalması hükmünü kesinleştirmiştir. Bu antlaşmanın 1918'de imzalanan Brest-Litovsk Antlaşması'nı teyit ettiği yargısı yanlıştır; çünkü Brest-Litovsk Antlaşması Çarlık Rusyası'nın savaştan çekilmesiyle Osmanlı Devleti arasında imzalanmış tamamen farklı bir döneme ait antlaşmadır ve Kars Antlaşması'nın hukuki zeminini Moskova Antlaşması ilkeleri oluşturmaktadır.

Cevap: C

17. TBMM'ye bağlı düzenli ordunun Batı Cephesi'nde Yunanlara karşı kazandığı I. İnönü Savaşı; Türk halkının meclise ve orduya olan güvenini artırmış, düzenli ordunun güç kazanmasını sağlamış, uluslararası alanda ise Londra Konferansı'nın toplanmasına ve İstiklal Marşı ile 1921 Anayasası'nın kabulüne zemin hazırlamıştır. Çeldirici seçenekte verilen Ermenistan ile Gümrü Antlaşması'nın imzalanması ise I. İnönü Savaşı'ndan önce, Doğu Cephesi'nde Kazım Karabekir komutasındaki birliklerin başarısı sonucu 3 Aralık 1920 tarihinde gerçekleşmiştir; dolayısıyla I. İnönü Zaferi'nin sonuçları arasında yer almaz.

Cevap: B

19. 1 Kasım 1922 tarihinde saltanatın kaldırılmasıyla; Osmanlı hanedan yönetimi son bulmuş, İstanbul Hükümeti'nin Lozan Konferansı'na katılması engellenerek çift başlılık önlenmiş, yönetimde Ankara-İstanbul ayrılığı ortadan kalkmış ve devlet başkanlığı ile rejim tartışmaları başlayarak Cumhuriyet'in ilanına giden süreç hızlanmıştır. Çeldirici seçenekte verilen TBMM'de kuvvetler birliği ilkesinin uygulanması ise 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasıyla birlikte Olağanüstü Savaş Dönemi şartları gereğince benimsenen bir yönetim ilkesidir; saltanatın kaldırılmasının bir sonucu veya nedeni değildir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

20. 26 Ekim 1923 tarihinde İcrâ Vekilleri Heyeti Reisi Ali Fethi (Okyar) Bey'in istifasıyla patlak veren ve Meclis Hükümeti sisteminden kaynaklanan hükümet kurma krizi (Ekim Bunalımı), Mustafa Kemal Paşa'nın kabine sistemine geçilmesini öngören Cumhuriyet'in ilanı (29 Ekim 1923) hamlesiyle çözülmüştür. Cumhuriyet'in ilanı sayesinde cumhurbaşkanı, başbakanı atamış ve yeni hükümet kabine sistemiyle hızla kurularak yürütmedeki tıkanıklık giderilmiştir; çeldirici şıklardaki Saltanatın kaldırılması bu krizden önce, Halifeliğin kaldırılması, Takrir-i Sükûn ve 1924 Anayasası ise Cumhuriyet'in ilanından sonraki süreçlerde gerçekleşmiştir.

Cevap: D

22. 1929'da ABD merkezli başlayan ve tüm dünyayı sarsan Büyük Buhran (Büyük Ekonomik Kriz), serbest piyasayı savunan klasik liberalizm anlayışının tıkanmasına yol açmış ve hem dünyada hem de Türkiye'de ekonominin devlet eliyle yönlendirildiği Devlet müdahaleciliği (Devletçilik) anlayışının öne çıkmasına zemin hazırlamıştır. Çeldirici şıklardaki Sosyalist devletçilik üretimin tamamen devlet mülkiyetinde olduğu SSCB modelini kapsarken Türkiye özel sektörü tamamen reddetmeyip devlet müdahaleciliğini ve karma ekonomiyi benimsemiştir; Liberalizm krizle zayıflamış, Merkantilizm XV-XVIII. yüzyıllar arası maden birikimine dayalı erken dönem iktisat düşüncesi olup Feodalizm ise Orta Çağ toprak düzenidir.

Cevap: A

21. Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen inkılaplar; dogmalardan uzak akılcı ve millî bir nitelik taşımış, Türkiye'yi muasır medeniyetler seviyesine çıkarmak için çağdaşlaşmayı hedeflemiş, Türk milletinin bağımsızlığını ve gerçekçi ihtiyaçlarını esas almıştır. Bu inkılapların yabancı yatırıma karşı olduğu yargısı kesinlikle yanlıştır; Nitekim İzmir İktisat Kongresi'nde millî bağımsızlığa ve ülke egemenliğine saygılı olunması şartıyla dış sermaye ve yabancı yatırıma açık bulunduğu açıkça belirtilmiş ve teşvik edilmiştir.

Cevap: E

23. 1926 yılında Ege Denizi'nde Fransız "Lotus" gemisi ile Türk "Bozkurt" kömür gemisinin çarpışması sonucu 8 Türk denizcisinin hayatını kaybetmesi üzerine Türkiye'nin Türk mahkemelerinde yargılama yapması, Fransa tarafından protesto edilmiş ve konu Lahey Adalet Divanı'na taşınmıştır. Türkiye'nin Lahey'de kazandığı bu hukuki zafer, Fransa'nın hâlâ kendisini Osmanlı dönemindeki yargısal muafiyetler çerçevesinde görme alışkanlığına bir darbe vurarak Kapitülasyonlar ve adli bağımsızlık kavramıyla doğrudan ilişkili hale gelmiştir. Çeldirici şıklarda yer alan Dış borçlar, Boğazlar, Hatay ve Azınlıklar konuları Cumhuriyet diplomasisinin diğer önemli başlıkları olmakla birlikte Bozkurt-Lotus olayı doğrudan Türk mahkemelerinin yargı yetkisi ve Kapitülasyonların kalıntılarıyla ilgilidir.

Cevap: A

ÇÖZÜMLER

24. II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesinin hemen ardından, 1 Ekim 1939 tarihinde Türkiye'den Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin şartlarını değiştirmesini isteyen ve Boğazların ortak savunulması ile Karadeniz'e kıyısı olmayan devletlerin savaş gemilerine kapatılması yönünde talepte bulunan devlet Sovyetler Birliği'dir (SSCB). Sovyetler Birliği, Karadeniz'deki kendi güvenlik hattını sağlama almak amacıyla Boğazlar üzerinde ortak kontrol ve üs talep etmiş, ancak Türkiye bağımsızlık ve egemenlik haklarına aykırı olan bu talepleri kararlılıkla reddetmiştir. Çeldirici şıklardaki Fransa, İngiltere, ABD ve Japonya ise bu dönemde Türkiye'den Boğazların ortak yönetimi veya Karadeniz'e kapatılması yönünde böyle bir notayla resmi talepte bulunmamışlardır.

Cevap: B

26. II. Dünya Savaşı sonrasında Sovyetler Birliği'nin komünist nüfuzunu Avrupa genelinde ve Türkiye çevresinde yaymasını engellemek amacıyla ABD tarafından başlatılan geniş kapsamlı ekonomik yardım programı Marshall Planı'dır (1947). Türkiye de bu plan kapsamına alınarak önemli miktarda askerî, tarımsal ve iktisadi finans desteği elde etmiştir. Çeldirici şıklarda yer alan Wilson İlkeleri I. Dünya Savaşı sonunda yayımlanan barış esaslarıdır; Nixon Doktrini Soğuk Savaş döneminde ABD müttefiklerinin kendi savunma yükümlülüklerini üstlenmesini öngörür; Monroe Doktrini ABD'nin XIX. yüzyılda Yalnızlık (İzolasyon) politikasını simgeler; Schuman Planı ise bugünkü Avrupa Birliği'nin temelini atan Kömür ve Çelik Topluluğu tasarısıdır.

Cevap: A

25. II. Dünya Savaşı öncesinde Benito Mussolini önderliğindeki İtalya, Akdeniz'i bir "Bizim Deniz" (Mare Nostrum) yapma ideali doğrultusunda agresif ve yayılmacı bir dış politika izlemiştir. Bu stratejinin sonucu olarak İtalya; Akdeniz ve Doğu Avrupa coğrafyasında yer alan Yunanistan, Arnavutluk, Habeşistan ve Adriyatik kıyısındaki Yugoslavya bölgelerini doğrudan nüfuz alanı ve işgal hedefi olarak seçmiştir. Çeldirici seçenekte yer alan Çekoslovakya ise İtalya'nın değil, Adolf Hitler liderliğindeki Nazi Almanyası'nın "Hayat Sahası" (Lebensraum) politikası kapsamında Südetler bölgesini ilhak edip ardından tamamını işgal ettiği Orta Avrupa ülkesidir; dolayısıyla İtalya'nın yayılmacı hedefleri arasında yer almamıştır.

Cevap: E

27. Kıbrıs Adası'nı Yunanistan'a bağlama ideali olan "Enosis" politikasını hayata geçirmek amacıyla kurulan ve adadaki Türk varlığına yönelik silahlı eylemler ile katliamlar gerçekleştiren Yunanistan güdümlü terör örgütü EOKA, Türkiye ile Yunanistan arasında uzun yıllar sürecek olan Kıbrıs Sorunu'nun doğmasına doğrudan zemin hazırlamıştır. Çeldirici seçeneklerde verilen Etabli Sorunu, Kıta Sahanlığı Sorunu ve Patrikhane Sorunu da Türkiye ile Yunanistan arasında yaşanan diğer tarihsel/diplomatik kriz konularıdır; ancak EOKA örgütünün eylemleri ve Enosis ideolojisi Kıbrıs Sorunu'na yöneliktir.

Cevap: B

ÇÖZÜMLER

28. Haritadaki IV numaralı bölge (Doğu Karadeniz/ Kaçkar Dağları) ve V numaralı bölge (Hakkâri/Cilo Dağları), Türkiye'nin en yüksek dağlık alanlarıdır. Bu yüksek zirveler, dördüncü zamandan kalma ve güncel buzul şekillerinin (sirk gölleri, buzul vadileri) en yaygın görüldüğü yerlerdir. Diğer numaralı alanlar ise buzul oluşumu için gerekli yükselti sınırının altında kalmaktadır.

Cevap: E

29. Türkiye'nin batısından doğusuna doğru gidildikçe yıllık ortalama sıcaklıkların (Eskişehir > Sivas > Erzurum) belirgin şekilde azalmasının temel sebebi yükselti farkıdır. Denizden uzak olan bu üç şehirde de karasallık etkilidir ancak Erzurum'un en soğuk olması, deniz seviyesinden yaklaşık 1900 metre yüksekte bulunmasıyla açıklanır. Enlem farkı bu durumu açıklamak için yetersizdir çünkü şehirlerin enlemleri birbirine yakındır.

Cevap: A

30. Türkiye'nin aktif bir tektonik kuşakta yer alması, yer kabuğunda çok sayıda fay hattının bulunmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anadolu'da genç volkanik alanların bulunması, yer altındaki ısının yüzeye yakın olmasına yardımcı olur. Termal su kaynakları, bu kırıklı ve volkanik yapılar üzerinden yüzeye çıkan sıcak sularlardır.

Cevap: D

31. Yağışın az, buharlaşmanın şiddetli olduğu kurak bölgelerde toprak içindeki kireç ve tuz yıkanamaz ve suyun buharlaşmasıyla yüzeyde birikir. Şanlıurfa çevresi, Türkiye'nin en az yağış alan ve yazın en çok buharlaşma görülen yerlerinden biri olduğu için bu duruma en uygun örnektir. Bursa, Muğla, Bolu veya Kars gibi yerler daha nemli oldukları için topraklarında yıkanma daha fazladır.

Cevap: C

32. Türkiye ile Yunanistan arasındaki kara sınırının büyük bir bölümünü Meriç Nehri oluşturmaktadır. Sınır, nehrin en derin noktalarını birleştiren ve talveg çizgisi adı verilen hayali bir hat üzerinden geçer. Ası Nehri Suriye ile, Aras Nehri ise Ermenistan ve Azerbaycan (Nahçıvan) ile sınır oluşturur.

Cevap: B

33. Amasya, Kuzey Anadolu Fay Sistemi (KAF) üzerinde ve bu hattın en hareketli kısımlarından birinde yer alan bir şehrimizdir. Karaman, Niğde ve Aksaray gibi iller Türkiye'nin deprem riskinin en düşük olduğu güvenli bölgelerde yer alırken; Denizli Batı Anadolu Fay Hattı üzerindedir. KAF sistemindeki bir depremden doğrudan etkilenecek olan il merkezimiz Amasya'dır.

Cevap: E

34. Türkiye'nin kuzey yarım kürede ve orta kuşakta yer alması gibi mutlak konum özellikleri iklim üzerinde belirleyicidir. Güneyden kuzeye gidildikçe güneş ışınlarının geliş açısının daralması, buna bağlı olarak ortalama sıcaklığın azalması matematik konumun yani enlemin doğrudan bir sonucudur. Dağların uzanışı veya yükselti gibi özellikler ise göreceli yani özel konumla ilgilidir.

Cevap: C

35. Karadeniz gibi her mevsim yağışlı ve engebeli yer şekillerine sahip bölgelerde, su kaynaklarının bol ve arazinin parçalı olması yerleşmelerin dağınık olmasına neden olur. Giresun, bu coğrafi şartlara sahip tipik bir Karadeniz ili olduğu için dağınık dokulu köy yerleşmeleri burada en fazladır. İç Anadolu ve Güneydoğu illerinde (Eskişehir, Yozgat, Nevşehir, Gaziantep) ise su azlığı nedeniyle toplu yerleşmeler görülür.

Cevap: D

36. Türkiye'de iş imkanlarının fazla olduğu sanayi kentlerine göçler genellikle çalışmak amacıyla giden erkek nüfus tarafından başlatılır. İstihdam yani iş bulma faktörü, göç alan büyük şehirlerde erkek nüfus oranının kadınlara göre daha fazla olmasının temel sebebidir. Eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim de göç nedenidir ancak cinsiyet oranındaki dengesizliği asıl yaratan iş gücü hareketliliğidir.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

37. Haritadaki III numaralı Toros dağları ve V Kuzeydoğu Anadolu, Türkiye'nin yüksek ve engebeli alanlarıdır. Yüksek dağlık yapı ve sert iklim koşulları bu alanlarda yerleşmeyi ve ekonomik faaliyetleri kısıtlayarak nüfusun seyrek olmasına neden olmuştur. I, II ve IV numaralı alanlar yükselti açısından daha alçak yerlerdir.

Cevap: D

38. Türkiye, arazisinin büyük bir kısmının 3. Jeolojik Zaman'da oluşmuş olması nedeniyle zengin linyit yataklarına sahiptir. Linyit, Türkiye'nin hemen her bölgesinde ve pek çok ilinde çıkarılabilen, rezervi en yaygın enerji kaynağımızdır. Taş kömürü sadece Zonguldak çevresinde bulunurken, petrol ve doğal gaz yatakları oldukça sınırlı alanlardadır.

Cevap: A

39. Trabzon, Doğu Karadeniz'in dik yamaçlı ve sarp arazilerine sahip bir ilidir; bu durum geniş düzlüklerin bulunmamasına ve tarımsal makine kullanımının zorlaşmasına yol açar. Bu tür engebeli yerlerde tarım yerine ormancılık ve hayvancılık faaliyetleri daha ön plana çıkar. Konya ve Samsun gibi iller ise geniş ovaları sayesinde tarımsal faaliyetlere daha uygundur.

Cevap: B

40. Haritada K ile gösterilen Edirne'deki Meriç Havzası pirinç tarımının, L ile gösterilen Afyon çevresi haşhaş tarımının, M ile gösterilen Doğu Karadeniz-Rize kıyıları ise çay tarımının merkezidir. Bu ürünlerin ekim alanları devlet kontrolü veya iklim seçiciliği nedeniyle belirli yerlerde toplanmıştır. Dolayısıyla haritadaki eşleşme pirinç-haşhaş-çay şeklindedir.

Cevap: A

41. Türkiye'de iklim ve toprak çeşitliliği sayesinde çok çeşitli tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Ham maddesi tarıma dayalı olan gıda sanayisi, Türkiye'nin her bölgesinde ham madde temini kolaylığı ve pazar imkanı sayesinde en yüksek gelişme potansiyeline sahip sanayi koludur. Petrokimya veya otomotiv gibi kollar dışa bağımlılık veya sermaye ihtiyacı nedeniyle daha sınırlı alanlarda toplanmıştır.

Cevap: B

42. Türkiye'de şehirleşme hızının artması tüketici kitlesini büyümüş, ulaşım hizmetlerinin ülke genelinde yaygınlaşması ise malların bölgeler arasında hızlı taşınmasını sağlamıştır. Bu iki faktör, bölgeler arası arz-talep dengesini kurarak iç ticaretin gelişmesini sağlayan en önemli itici güçlerdir. Eğitim seviyesi de etkili olabilir ancak ticari hacmi artıran asıl neden tüketici nüfus ve ulaşım-lojistik imkanlarıdır.

Cevap: C

43. Buğday, büyüme döneminde yağış, hasat döneminde ise sıcaklık ve kuraklık isteyen bir tahıldır. Rize, Türkiye'nin her mevsim yağış alan ili olduğu için yaz kuraklığı görülmez ve bu durum buğdayın olgunlaşmasını engeller. Sivas, Konya veya Afyon gibi iller ise yaz kuraklığına sahip oldukları için buğday tarımına oldukça elverişlidir.

Cevap: D

44. Kilis ili, Güneydoğu Anadolu'nun güneyinde yer alan, yer şekilleri oldukça düz ve ortalama yükseltisi düşük bir ilimizdir. Kayak turizmi için yeterli yükseltiye ve eğime sahip yüksek dağlar bu ilimizde bulunmamaktadır. Bursa (Uludağ), Bolu (Kartalkaya) ve Erzurum (Palandöken) ise Türkiye'nin önde gelen kış turizmi merkezleridir.

Cevap: B

45. Az gelişmiş bölgeleri kalkındırmak için yatırımcılara ücretsiz arsa, vergi indirimi ve ucuz enerji gibi teşvikler verilmektedir. Ancak "nüfus artışının teşvik edilmesi" modern kalkınma politikalarında bölgeler arası farkı azaltmak için kullanılan bir araç değildir. Aksine, bazı bölgelerde hızlı nüfus artışı kalkınma hızını yavaşlatan bir sorun hâline gelebilir.

Cevap: E

ÇÖZÜMLER

46. Dernek, vakıf ve şirketler özel hukuk tüzel kişisidir. İl özel idaresi ise bir mahalli idare birimi olup kamu tüzel kişisidir.

Cevap: E

47. Türk Medeni Kanunu'na göre olağan evlenme yaşı 17'dir. Ancak olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple hâkim kararıyla en az 16 yaşını doldurmuş kişilerin evlenmesine izin verilebilir.

Cevap: C

48. Tapu kütüğüne yapılan şerh işlemi; malikin tasarruf yetkisini kısıtlamak, kişisel hakları kuvvetlendirmek veya aynı hakları korumak amacıyla uygulanır.

Cevap: C

49. Anayasa'ya göre bir milletvekilinin yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verme yetkisi doğrudan TBMM Genel Kurulu'na aittir.

Cevap: B

50. TBMM Başkanı, TBMM Genel Kurulu tarafından milletvekilleri arasından gizli oyla seçilir; Cumhurbaşkanı tarafından atanmaz.

Cevap: D

51. Cumhurbaşkanlığı karanameleri, metinlerinde daha ileri bir yürürlük tarihi belirtilmemişse Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

Cevap: A

52. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesine göre amirine veya maiyetindekilere fiili tecessüste bulunmak "Devlet memurluğundan çıkarma" cezasını gerektirir.

Cevap: E

53. 657 sayılı DMK'ya göre memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir (Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere).

Cevap: C

54. İdarenin tüm eylem, işlem ve kuruluşunun kanuna dayanması ve kanuna aykırı olmaması ilkesine kanuni idare (idarenin kanuniliği) ilkesi denir.

Cevap: C

55. Kars il sınırları içerisinde, Türkiye-Ermenistan sınırında bulunan Ani Arkeolojik Alanı, 2016 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır.

Cevap: E

56. "Günden Kalanlar" ve "Beni Asla Bırakma" gibi eserlerin yazarı olan Japon asıllı İngiliz yazar Kazuo Ishiguro, 2017 Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görülmüştür.

Cevap: C

57. 1847-1922 yılları arasında yaşamış olan İskoç asıllı bilim insanı Alexander Graham Bell, telefonun icatçısı olarak kabul edilir.

Cevap: E

58. Dünyaca ünlü "Türk Marşı" (Rondo Alla Turca) bestesinin sahibi, Klasik Batı Müziği döneminin Avusturyalı bestecisi Wolfgang Amadeus Mozart'tır.

Cevap: A

59. Türk Sanat Müziği'nin klasikleşmiş isimlerinden olan ve "Sanat Güneşi" unvanıyla bilinen Zeki Müren, 1996 yılında hayatını kaybetmiştir.

Cevap: D

60. Yasemin Ecem Anagöz ve Mete Gazoz, Türk milli okçuluk takımı sporcularıdır ve katıldıkları Avrupa Şampiyonası'nda rekor kırarak altın madalya kazanmışlardır.

Cevap: B